

سازمان پدافند غیرعامل کشور

قرارگاه
پدافند
زیستی
کشور

برنامه عملیاتی قرارگاه ملی پدافند زیستی مدیریت و کنترل تهدیدات ناقلین مهاجم زیستی (پشه آئدس)

سازمان پدافند غیرعامل کشور
قرارگاه پدافند زیستی کشور

آذر ماه ۱۴۰۲

۱- مقدمه

بیماری دانگ، در سال ۲۰۱۲ به عنوان مهمترین بیماری ویروسی که از طریق بندپایان انتقال می‌یابد محسوب شده و تبدیل به یکی از عمده‌ترین مشکلات بهداشتی در مناطق گرمسیری و نیمه گرمسیری جهان شده است. این

بیماری به عنوان یکی از اولویتهای سازمان جهانی بهداشت در بحث پیشگیری و کنترل بیماریها از سال ۱۹۹۳ قرار گرفت. انتشار هر ۴ گونه ویروس دانگ از آسیا تا آمریکا، آفریقا و مدیترانه شرقی آن را به یک تهدید سلامت جهانی تبدیل و اگر به آن واژه تهدید به همه‌گیری جهانی اطلاق کنیم، به بیراهه نرفته‌ایم. هنوز هم بار کامل بیماری در سراسر جهان به طور کامل مشخص نشده است اما الگوی انتشار بیماری در جهان هم برای سلامت عمومی و هم از نظر اقتصادی به حد هشدار رسیده است.

متأسفانه پتانسیل ورود تب دانگ به ایران مخصوصاً در مناطق جنوبی کشور قطعی است. به علت واردات گیاه لاکه بامبو از کشورهای چین و تایلند ممکن است تخم، لارو، پوپ و یا پشه بالغ وارد کشور شود و یا اندس آلبوپیکتوس بالغ توسط هواپیما از کشور عربستان سعودی و یا توسط کشتی از پاکستان به ایران منتقل و به سرعت پخش شود. هم اکنون بروز بیماری تب دانگ در شهرهای جده و مدینه مشکل مهم بهداشتی و جدی عربستان سعودی است و متأسفانه بیماری تا مرزهای کشور ما هم رسیده است. به طوری که در ایالت سند پاکستان مخصوصاً در شهر کراچی هم اینک بیماری به صورت اپیدمی شایع است و علاوه بر آن مقاومت ناقل بیماری در این شهر به برخی حشره‌کش‌های متداول هم گزارش گردیده است. با توجه به تعداد قابل توجه زائران ایرانی در حج عمره و حج تمتع در صورت ابتلاء آن‌ها در شهرهای جده و مدینه، پس از مراجعت به ایران به عنوان مخزن بیماری محسوب می‌گردند. ضمناً مسافرت قابل توجهی از ایرانیان به هنگام تابستان به کشورهای تایلند، چین و مالزی به عنوان توریست، شانس ابتلاء به بیماری را زیاد و پس از مراجعت خطر جدی ایجاد خواهند نمود. ضمناً مناطق جنوبی ایران بر اساس گزارش سازمان جهانی بهداشت در کمربند انتشار این بیماری قرار دارد و در صورت ورود بیماری به کشور ما عواقبی شدیدتر از مالاریا را بدنبال خواهد داشت. چرا که اندس‌های ناقل شناسایی شده (اجیپتی و آلبوپیکتوس)، ویروس را از راه تخم به نسل‌های بعد منتقل می‌کنند که موجب انتشار سریع بیماری خواهد شد.

چیکونگونیا یک بیماری ویروسی است که از طریق پشه‌های آلوده به انسان منتقل و تهدید بزرگی برای ایران می‌باشد. بیماری علائم مشابهی با دانگ دارد و در مناطقی که دانگ شایع است به اشتباه تشخیص دانگ داده می‌شود. انتقال محلی چیکونگونیا از بیش از ۱۰۰ کشور و منطقه در آسیا، آفریقا، اروپا و آمریکا گزارش شده است و موجب طغیان‌های وسیعی در سال‌های اخیر در کشورهای عربستان سعودی، یمن و پاکستان شده است.

ویروس زیکا یک ویروس نوپدید قابل انتقال توسط پشه‌ها می‌باشد که به افراد از طریق گزش پشه آلوده گونه آیدس، به خصوص آیدس اجیپتی، منتقل می‌شود. این ویروس برای اولین بار در میمون‌های رزوس در اوگاندا در سال ۱۹۴۷ شناسایی شد و پس از آن در سال ۱۹۵۲ در اوگاندا و تانزانیا از انسان جدا شد. طغیان‌های بیماری ویروس زیکا از آفریقا، آمریکا، آسیا و پاسفیک گزارش شده است. از سال ۲۰۰۷ تا فوریه ۲۰۱۶، انتقال ویروس زیکا از ۴۴ کشور و سرزمین گزارش شده است. این شامل ۳۳ کشور است که در طی سال‌های ۲۰۱۵ و ۲۰۱۶ انتقال محلی در آن‌ها گزارش شده است.

تعاریف و اختصارات:

۱) کمیته دائمی: کمیته ی دائمی (شورای عالی) پدافند غیرعامل کشور

۲) سازمان: سازمان پدافند غیرعامل کشور

۴) **قرارگاه پدافند زیستی:** قرارگاه عملیاتی پدافند زیستی کشور در تابعیت شورای عالی پدافند زیستی مسئولیت سازماندهی و بکارگیری ظرفیت های عملیاتی ملی، دستگاهی، استانی و شهرستانی با مشارکت و همپاری نهادهای مردم محور در حوزه پدافند غیرعامل و مدیریت بحران های زیستی و هماهنگی و تعامل بخش های کشوری و لشگری را برعهده دارد.

۵) **پدافند زیستی:** به مجموعه ای از تدابیر و اقدامات اعم از رصد و پایش تهدیدات و مخاطرات زیستی، تشخیص و اعلام وضعیت های زیستی، تعیین دارایی ها و سرمایه های زیستی کشور، سطح بندی و طبقه بندی آنها کشف و شناسایی نقاط ضعف و آسیب پذیری زیرساخت های زیستی، تعیین حریم زیرساخت ها، صنایع و مراکز زیستی، آموزش، تمرین و رزمایش های زیستی، مدیریت، پشتیبانی، تامین تجهیزات مناسب جهت مقابله و انجام اقدامات در مخاطرات زیستی اعم از تحدید منطقه، رفع آلودگی، امداد، نجات و درمان مصدومین زیستی، پاکسازی و بازیابی منطقه آلوده، تخلیه و اسکان اطلاق می شود.

۶) **نظام عملیاتی پدافند زیستی:** مجموعه تدابیر و اقدامات پدافند زیستی متشکل از تعیین نقش ها، نظامات، وظایف و روابط و نحوه تعامل بخش های مختلف عملیات پدافند زیستی، مسئولیت دستگاه های اجرایی ذیربط، چگونگی تحقق اهداف و اجرای مأموریت درحوزه پدافند زیستی در سطوح مختلف عملیاتی در برابر تهدیدات زیستی می باشد.

۷) **تهدید زیستی:** هر نشانه، رویداد یا اتفاق زیستی که به صورت طبیعی یا غیرطبیعی و عمدی توانایی و احتمال تضعیف یا نابودی سرمایه های زیستی یا اختلال در اقتصاد و امنیت کشور را از طریق به خطر انداختن یا تخریب و نابودی سرمایه های زیستی در حوزه های ششگانه (انسان، دام، نباتات، غذا و دارو، آب، محیط زیست و منابع طبیعی) داشته و سلامت، امنیت و اقتصاد جامعه رابه خطر اندازد.

۸) **جنگ زیستی:** به مفهوم استفاده هدفمند و عامدانه از سلاح ها یا عوامل زیستی، با منشأ مشخص (کشور متخاصم) یا نامشخص و وقوع بحران های زیستی دارای پیامدهای احتمالی فراگیر نظیر تلفات گسترده جمعیتی یا ترکیب با تهدیدات امنیتی اقتصادی و بروز یک بحران زیستی با میزان وسعت در سطح ملی (اپیدمی) یا جهانی (پاندمی) که منجر به مخاطره افتادن مولفه های اصلی امنیت ملی کشور گردد.

۹) **عوامل زیستی:** به موجودات زیستی به ویژه میکروارگانیسم ها (ویروس، باکتری، قارچ، انگل، پریون) یا مواد سمی مشتق شده از آنها که بصورت طبیعی یا غیرطبیعی مانند دستکاری ژنتیکی توانایی ایجاد بیماری یا مرگ در انسان، حیوانات، گیاهان و آسیب به محیط زیست را داشته باشد، اطلاق می شود.

۱۰) **سلاح زیستی:** عوامل زیستی طبیعی یا دستکاری شده (مهندسی ژنتیک) هستند که قابلیت های آنها به نفع اهداف تعیین شده مسلح شده اند؛ این نوع سلاح های زیستی با تجهیزات و ابزارهای مختلف نظامی یا غیرنظامی شلیک، پرتاب و منتشر می شوند.

۱۱) **بیوتروریسم:** هر گونه اقدام تروریستی با استفاده از عوامل زیستی علیه فرد، گروه و جمعیت خاصی که با هدف نابودی و یا ایجاد ترس و وحشت در جامعه توسط تروریست ها و گروه های مشابه با انگیزه های سیاسی، اعتقادی و نژادی صورت می گیرد.

۱۳) **آگروتوریسم:** استفاده از عوامل و سلاح های زیستی علیه دام، حیوانات، نباتات، گیاهان، مرکبات و سایر محصولات کشاورزی به منظور گذاشتن اثر سوء یا نابودی محصولات کشاورزی و اقتصاد کشور توسط تروریسم (دولتی و غیردولتی) را آگروتوریسم یا تروریسم کشاورزی گویند.

۱۴) **دستگاه اجرایی:** کلیه وزارتخانه ها، مؤسسات دولتی، مؤسسات یا نهادهای عمومی غیردولتی، شرکت های دولتی و کلیه دستگاه هایی که شمول قانون بر آنها مستلزم تصریح و یا ذکر نام است از قبیل شرکت ملی نفت ایران، سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران، بانک مرکزی، بانک ها و بیمه های دولتی، دستگاه اجرایی نامیده می شوند.

۱۵) **مدیریت تلفیقی بیماری ها:** این روش مدیریتی برای کنترل و پیشگیری از بیماری های منتقله از آندس بیش از یک دهه است که در جهان مطرح گردیده است. این روش مدیریت شامل تلفیق ۶ جز کلیدی است که عبارتند از ارتباط با جامعه، مراقبت اپیدمیولوژیک، تشخیص آزمایشگاهی، مدیریت شرایط محیط، مدیریت بالینی بیماران و مدیریت تلفیقی حشرات.

۱۶) **مدیریت تلفیقی حشرات:** فرایند تصمیم گیری منطقی برای استفاده بهینه از منابع جهت کنترل حشرات است تا اقدامات کنترلی هزینه اثربخشی بهتری داشته باشد.

۱۷) **نظام مراقبت تلفیقی حشره شناسی و بیماری در انسان:** نظام مراقبت برای شناسایی سریع طغیان ها، پایش جمعیت ناقلین و عوامل خطر آنها و اندازه گیری بار بیماری باید به صورت تلفیقی انجام شود. علاوه بر مراقبت حشره شناسی و اپیدمیولوژیک، وجود ساختاری برای شناسایی نقاط و رخدادهای پر خطر از جمله فاکتورهای حشره شناسی مانند گزارشاتی از افزایش گزش و تغییر رفتار پشه، همچنین شرایط محیطی و رفتار انسانی مستعدکننده طغیان ضروری می باشد. سه منبع اصلی داده ها در قالب نظام مراقبت تلفیقی بیماری های منتقله از آندس شامل مراقبت حشره شناسی، مراقبت بیماری، شناسایی عوامل خطر می باشد. تحلیل داده های جمع آوری شده در جهت بکارگیری اقدامات کنترلی (پیشگیرانه یا پاسخ به طغیان) کمک خواهد کرد.

۱۸) **ناقل مهاجم زیستی:** گونه مهاجم یا بیگانه، گونه ای است که به محیطی وارد شده است که بیش از حد پرجمعیت می شود و به محیط جدید خود آسیب می رساند. گونه های مهاجم بر روی زیستگاه ها و مناطق زیستی تأثیر منفی می گذارند و باعث آسیب های زیست محیطی، زیست محیطی و یا اقتصادی می شوند.

۱۹) **ناقل بیماری:** ناقلین اغلب بندپایان هستند، مانند پشه، کنه، مگس، کک و شپش. ناقل ها می توانند بیماری های عفونی را به صورت فعال یا غیرفعال منتقل کنند: ناقلان بیولوژیکی مانند پشه ها و کنه ها ممکن است حامل پاتوژن هایی باشند که می توانند در بدنشان تکثیر شوند و معمولاً با گزش به میزبان های جدید منتقل شوند. در این سند منظور از ناقل بیماری، پشه آئدس مهاجم می باشد.

۲۰) **بیماری تب دانگ:** بیماری دانگ، در سال ۲۰۱۲ به عنوان مهمترین بیماری ویروسی که از طریق بندپایان انتقال می یابد محسوب شده و تبدیل به یکی از عمده ترین مشکلات بهداشتی در مناطق گرمسیری و نیمه گرمسیری جهان شده است. این بیماری به عنوان یکی از اولویت های سازمان جهانی بهداشت در بحث پیشگیری و کنترل بیماری ها از سال ۱۹۹۳ قرار گرفت. انتشار هر ۴ گونه ویروس دانگ از آسیا تا آمریکا، آفریقا و مدیترانه شرقی آن را به یک تهدید سلامت جهانی تبدیل و اگر به آن واژه تهدید به همه گیری جهانی اطلاق کنیم، به بیراهه نرفته ایم. هنوز هم بار کامل بیماری در سراسر جهان به طور کامل مشخص نشده است اما الگوی انتشار بیماری در جهان هم برای سلامت عمومی و هم از نظر اقتصادی به حد هشدار رسیده است.

۲۱) **بیماری چیکونگونیا:** چیکونگونیا یک بیماری ویروسی است که از طریق پشه های آلوده به انسان منتقل و تهدید بزرگی برای ایران می باشد. بیماری علائم مشابهی با دانگ دارد و در مناطقی که دانگ شایع است به اشتباه تشخیص دانگ داده می شود. انتقال محلی چیکونگونیا از بیش از ۱۰۰ کشور و منطقه در آسیا، آفریقا، اروپا و آمریکا گزارش شده است و موجب طغیان های وسیعی در سال های اخیر در کشورهای عربستان سعودی، یمن و پاکستان شده است.

۲۲) **بیماری زیکا:** ویروس زیکا یک ویروس نوپدید قابل انتقال توسط پشه ها می باشد که به افراد از طریق گزش پشه آلوده گونه آیدس، به خصوص آیدس اجیپتی، منتقل می شود. این ویروس برای اولین بار در میمون های رزوس در اوگاندا در سال ۱۹۴۷ شناسایی شد و پس از آن در سال ۱۹۵۲ در اوگاندا و تانزانیا از انسان جدا شد. طغیان های بیماری ویروسی زیکا از آفریقا، آمریکا، آسیا و پاسفیک گزارش شده است. از سال ۲۰۰۷ تا فوریه ۲۰۱۶، انتقال ویروس زیکا از ۴۴ کشور و سرزمین گزارش شده است. این شامل ۳۳ کشور است که در طی سال های ۲۰۱۵ و ۲۰۱۶ انتقال محلی در آن ها گزارش شده است.

۲۳) **مدیریت بهداشت محیطی:** مدیریت محیطی به منظور تغییر محیط برای جلوگیری و یا به حداقل رساندن تکثیر ناقل و تماس آن با انسان است. از بین بردن، تغییر و یا حذف زیستگاه های لاروی از اصول آن می باشد. مدیریت محیط ۳ نوع می باشد که شامل ۱- تغییرات موقت در زیستگاه ناقل (از قبیل تخلیه و تمیز کردن ظروف محتوای آب، مدیریت زباله و ضایعات جامد، ساماندهی لاستیک ها)، ۲- اقدامات طولانی اثر برای جلوگیری از ایجاد زیستگاه (از قبیل تامین آب لوله کشی دائم، تدوین و اجرای ضوابط ساختمانی و شهرسازی)، ۳- اقدامات بهداشت مسکن برای کاهش تماس ناقل و انسان (مانند نصب توری درب و پنجره)

وضعیت تعریف شده در برنامه و فعالیت کنترل و مراقبت مورد انتظار

فعالیت کنترل و مراقبت مورد انتظار	وضعیت حضور ناقل و انتقال بیماری
<ul style="list-style-type: none"> - برگزاری جلسات قرارگاه استانی به شکل ۶ ماه جهت رصد و پایش کلیه اقدامات فاز آمادگی - در مبادی ورودی و نقاط مهم مراقبت حشره شناسی به صورت تله گذاری و مراقبت لاروی - پیش بینی و پیگیری منابع انسانی و مالی مورد نیاز - طراحی و انجام مطالعات کاربردی - تدوین کوریکولومهای آموزشی دانشگاهی مرتبط با تهدید - انجام نمونه گیری انسانی و نظام مراقبت سندرمیک بیماری - آموزش کلیه پرسنل بهداشت و درمان در بخش دولتی، خصوصی و نظامی - مدیریت بهداشت محیط و آموزش به مردم - ارتقا سطح آمادگی و ظرفیت مراکز تشخیصی و درمانی - پیگیری ساخت/تامین واکسن مناسب - پیگیری ساخت/تامین کیتها و ابزار تشخیصی استاندارد(پشه ناقل و انسان) - گسترش مراکز درمانی و تختهای بستری معمولی و ویژه - آموزش تخصصی به پرسنل بهداشت و درمان - انجام تمارین دستگاهی و بین دستگاهی جهت ارزیابی میزان آمادگی - پیگیری ساخت/تامین کیتها و ابزار تشخیصی استاندارد(ناقل و انسان) - گسترش مراکز درمانی و تختهای بستری معمولی و ویژه 	<p style="text-align: center;">وضعیت اول</p> <p>پشه آئدس مهاجم صید نشده است</p>
<ul style="list-style-type: none"> - برگزاری جلسات قرارگاه ملی هر ۶ ماه یکبار جهت رصد و پایش کلیه اقدامات فاز پاسخ (منهدم و یا محدود کردن پشه ناقل مهاجم زیستی) - برگزاری جلسات قرارگاه استانی به شکل ۳ ماه یکبار در استان های درگیر - بررسی خاستگاه ناقل مهاجم زیستی - بررسی احتمال رخداد حمله بیوتروزیستی - مراقبت تشدید یافته حشره شناسی برای سنجش محدوده استقرار - بررسی مداوم پشه ناقل از لحاظ آلودگی به ویروس - ارزیابی کیفیت و اثربخشی عملیات حذف ناقل مهاجم زیستی - مدیریت محیط و آموزش به مردم - عملیات سمپاشی فضایی (مه پاشی) در شعاع ۵۰۰ متری و لاروکشی - انجام نمونه گیری انسانی و نظام مراقبت سندرمیک بیماری - ارتقا سطح آمادگی و ظرفیت مراکز تشخیصی و درمانی - آموزش تخصصی به پرسنل بهداشت و درمان - انجام تمارین دستگاهی و بین دستگاهی جهت ارزیابی میزان آمادگی 	<p style="text-align: center;">وضعیت دوم</p> <p>صید و یا استقرار محدود و محلی پشه آئدس مهاجم</p>

<p>- برگزاری جلسات قرارگاه کشوری هر ماه یکبار و قرارگاه استانی هر دو هفته یکبار جه رصد و پایش کلیه اقدامات فاز پاسخ (مدیریت صحیح بیماری)</p> <p>- برگزاری جلسات قرارگاه کشوری هر سه ماه یکبار و قرارگاه استانی ماهی یکبار</p> <p>- ارزیابی تراکم و تحرک جمعیت ناقل مهاجم زیستی</p> <p>- بررسی مداوم پشه ناقل از لحاظ آلودگی به ویروس</p> <p>- ارزیابی به صرفه بودن و اثربخشی برنامه های کنترل</p> <p>- بررسی آلودگی ویروسی پشه ها در حالت اپیدمی بیماری</p> <p>- مه پاشی در شعاع ۵۰۰متری نقطه صید</p> <p>- انجام نمونه گیری انسانی ونظام مراقبت سندرمیک بیماری</p> <p>- مدیریت بهداشت محیط و آموزش به مردم</p> <p>- افزایش ظرفیت مراکز تشخیصی و درمانی</p>	<p>وضعیت سوم</p> <p>انتقال محلی و طغیان های محدود بیماری استانی/شهرستانی و یا موارد مرگ و میر ناشی از بیماری در حد انتظار</p>
<p>- برگزاری جلسات قرارگاه کشوری هر دو هفته یکبار و قرارگاه استانی هر هفته یکبار</p> <p>- ارزیابی تراکم و تحرک جمعیت ناقل مهاجم زیستی</p> <p>- ارزیابی به صرفه بودن و اثربخشی برنامه های کنترل</p> <p>- بررسی آلودگی ویروسی پشه ها در حالت اپیدمی بیماری</p> <p>- مه پاشی در شعاع ۵۰۰متری نقطه صید</p> <p>- انجام نمونه گیری انسانی ونظام مراقبت سندرمیک بیماری</p> <p>- مدیریت بهداشت محیط و آموزش به مردم</p> <p>- افزایش ظرفیت مراکز تشخیصی و درمانی</p>	<p>وضعیت چهارم</p> <p>انتقال محلی و طغیانهای گسترده بیماری و یا موارد مرگ و میر ناشی از بیماری بالاتر از حد انتظار بیماری در کشور و یا وجود شواهد حمله بیوتروریستی</p>

با توجه به قابلیت های سرزمینی، شرایط جغرافیایی و عدم قطعیت ها در خصوص برخی مولفه های مرتبط با آینده احتمال می رود که امکان حضور و استقرار پشه در همه نقاط کشور به جز مناطق بیابانی خالی از سکنه در دشت کویر و کویر لوت وجود خواهد داشت. در تصویر زیر شکل یک پیش بینی و مدلسازی حضور آئدس با توجه به اطلاعات زیست اقلیمی موجود میباشد.

بدترین وضعیتی که ممکن است به علت عدم انجام اقدامات مداخله ای مناسب برای کشور رخ دهد این است که استقرار ناقل در تقریبا تمامی مناطق کشور انجام خواهد شد و طغیان های گسترده بیماری با که حداقل دهها سال ادامه خواهد داشت به صورت مداوم یا فواصل زمانی کوتاه که ساختار بهداشت و درمان کشور را با چالش جدی مواجهه خواهد نمود که مطمئنا با تبعات اقتصادی، سیاسی، اجتماعی و امنیتی قابل توجهی همراه خواهد بود.

شکل ۱: پیش بینی مهیا بودن شرایط جهت حضور پشه آئدس اجیپتی و آلبوپیکتوس با توجه به اطلاعات زیست اقلیمی

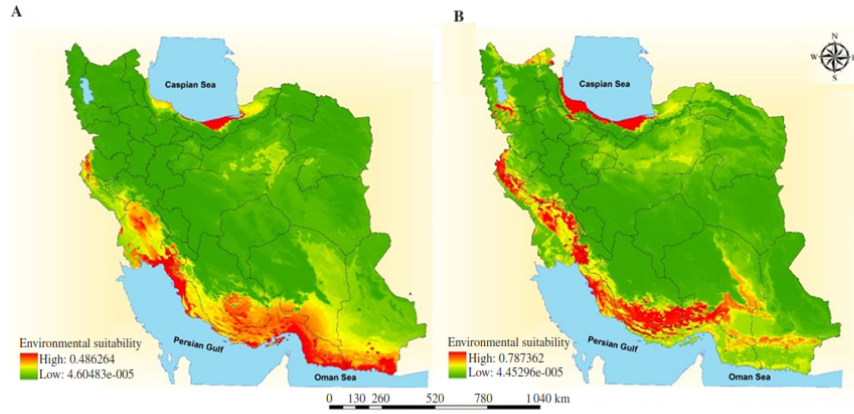

Figure 1. Environmental suitability for *Aedes aegypti* (A) and *Aedes albopictus* (B) in Iran using the historical bioclimatic variables.

اسناد بالادستی

۱. قانون تشکیل سازمان پدافند غیرعامل کشور
۲. اساسنامه سازمان پدافند غیرعامل کشور
۳. نظام عملیاتی پدافند زیستی کشور
۴. بند پنجم سیاست های کلی نظام در حوزه پدافند غیرعامل
۵. مصوبات کمیته دائمی در حوزه تشکیل قرارگاه پدافند زیستی کشور
۶. دستورالعمل نظام جامع عملیاتی پدافند زیستی کشور
۷. ابلاغیه فرمانده ستاد کل نیروهای مسلح مبنی بر تشکیل قرارگاه مقابله با مهاجمین زیستی
۸. آیین نامه اجرایی نحوه تبادل داده ها و اطلاعات مورد نیاز مرتبط با سامانه فرماندهی و واپایش سازمان با دستگاه های اجرایی ملی و استانی به شماره ۱۶۰/۱/۸۰۴ مورخه ۱۳۹۴/۱۱/۱۴
۹. آیین نامه اجرایی پدافند غیرعامل مرزبانی زیستی به شماره ۱۶۰/۱/۹۹۹ مورخه ۱۳۹۶/۱۱/۱۷

۲- فرضیات

- قرارگاه پدافند زیستی کشور مسئولیت سیاست گذاری، طرح ریزی، برنامه ریزی و هدایت سطح ملی را بر عهده دارد.
- استانداران استان های مخاطب مسئولیت مدیریت و فرماندهی برنامه مصوب مقابله با مهاجمین زیستی در قالب قرارگاه پدافند زیستی استان را بعهده دارند.
- وزارت بهداشت مسئولیت دبیری، رصد و پایش، پیگیری و اجرا را به عهده دارد.
- تهدیدات زیستی و مهاجمین زیستی جزء الگوی رفتار دشمن می باشد.
- امریکا و رژیم صهیونیستی دارای تجارب در حوزه بیوتروریسم، اگروتوروریسم بوده و توسعه آزمایشگاه های خطرناک زیستی را در برنامه خود دارند.
- قرارگاه پدافند زیستی به استناد قانون مصوبه کمیته دائمی اختیارات قانونی پیگیری و هدایت را بر عهده دارد.
- پشه آئدس نقش سلاح زیستی و انتقال دهنده حداقل سه بیماری زیکا، دانگی و چیکونگونیا می باشد.
- احتمال انتشار بیماری و دستکاری های عامدانه وجود دارد و اثبات آن چالش برانگیز خواهد بود.

پیامدهای احتمالی :

با توجه به وضعیت های اشاره شده پیامدها ممکن است تغییر می کند و بدترین پیامد ناشی از وضعیت سه می باشد که ممکن است باعث ایجاد طغیان های گسترده در کشور شود.

۱. شایعه سازی گروه های معاند و شبکه های بیگانه سبب هراس عمومی شده و مدیریت حادثه را پیچیده خواهد کرد.
۲. بعثت گسترش پشه و احتمال شیوع بیماری در استان های درگیر، ضربه اقتصادی به زنجیره اقتصاد ایجاد خواهد شد.
۳. سرمایه گذاری های ملی و بین المللی در مناطق آلوده کاهش خواهد یافت
۴. گردشگری و صنعت توریست دچار آسیب و اختلال خواهد شد.
۵. عدم اطمینان عمومی نسبت به مدیریت طغیان و ایجاد استرس عمومی باعث بهم خوردن امنیت اجتماعی و عمومی و شروع بی نظمی، نافرمانی اجتماعی در سطح جامعه خواهد شد.
۶. در طغیان ها بدلیل ابتلای کارکنان دستگاه های خدمات رسانی عمومی دچار وقفه ارائه خدمات تکلیفی خواهد شد.
۷. بدلیل خصوصیات و ویژگی های ناقل امکان کنترل ناقل و مراقبت حشره شناسی بسیار مشکل و پرهزینه خواهد بود.
۸. بدلیل همپوشانی علایم بیماری های ناشی از ناقل امکان کشف و شناسایی طغیان سخت و ممکن است با تاخیر باشد
۹. احتمال ایجاد طغیان های بسیار گسترده وجود خواهد داشت.
۱۰. با توجه به طغیان های گسترده سیستم سلامت دچار درگیری جدی شده و ارائه خدمات سلامت دچار چالش خواهد شد.
۱۱. نارضایتی، عمومی بدنبال طغیان وجود خواهد داشت.
۱۲. با توجه به تحریم ها و کمبود امکانات آزمایشگاهی، تشخیص قطعی در برخی از مناطق سخت و یا با تاخیر صورت خواهد گرفت.
۱۳. انتظار می رود با توجه به ماهیت انفجاری طغیان های ناشی از بیماری افرادی که بیمار می شوند؛ بد حال و نیازمند بستری شوند و درصد قابل توجهی فوت کنند و یا دچار عوارض طولانی مدت گردند.
۱۴. بیماری های ناشی از پشه می توانند روی رشد و ترکیب جمعیتی تاثیر گذار باشند
۱۵. افزایش مراجعین به بیمارستان ها بویژه در اورژانس ها موجب ازدحام و کاهش کیفیت خدمات خواهد شد.
۱۶. کمبود اقلام استراتژیک و اساسی بهداشتی درمانی می تواند در مدیریت طغیان ایجاد اختلال نماید.
۱۷. ابتلا نظامیان به بیماری ها از نظر تامین امنیت داخلی و خارجی باعث آسیب خواهد شد. (تهیه دستورالعمل برای نظامیان)
۱۸. بدنبال طغیان بیماری فرایندهای آموزشی دچار اختلال خواهد شد.
۱۹. آسیب های روحی روانی بدنبال طغیان ایجاد خواهد شد.

تحلیل وضعیت موجود

نقاط قوت :

۱. برخورداری از نظام کارآمد شبکه بهداشت و درمان (برنامه پزشک خانواده و نظام ارجاع، نظام مراقبت بیماری های روتین و سندرومیک)
۲. وجود شورای سلامت و امنیت غذا
۳. وجود منابع انسانی متخصص، تحصیلکرده و با انگیزه در حوزه فناوری زیستی کشور
۴. وجود زیرساخت های الکترونیک در نظام سلامت
۵. وجود شبکه ملی ارائه خدمات آزمایشگاهی کشور
۶. برخورداری از پوشش شبکه بهداشت و درمان در سطح کشور
۷. اجرای برنامه پزشک خانواده و طرح تحول سلامت در کشور
۸. وجود پایگاههای مراقبت بهداشتی مرزی در مبادی ورودی کشور
۹. ظرفیت نیروی انسانی، تجهیزات و تجربه برنامه مالاریا در سطح کشور
۱۰. وجود داوطلبین و رابطین سلامت
۱۱. وجود نظام ثبت الکترونیک اطلاعات بهداشتی در سطح کشور
۱۲. وجود دستورالعمل های مدون بروز با توجه به تجارب بین المللی و ملی در حوزه ناقلین مهاجم زیستی
۱۳. وجود ساختار و ظرفیت های آموزش عمومی و تخصصی در وزارت بهداشت و سایر دستگاه های مرتبط
۱۴. وجود متخصصین منتخب در حوزه حشره شناسی پزشکی و درمان در تمامی استان ها/دانشگاه های علوم پزشکی کشور
۱۵. وجود آزمایشگاه های تخصصی و مرجع حشره شناسی در کشور
۱۶. برخورداری از ابزارهای جمع آوری و مدیریت الکترونیک داده ها و اطلاعات
۱۷. برخورداری از ظرفیت رسانه های ارتباط جمعی و مخابراتی کشور
۱۸. بهره گیری از تجارب مثبت همکاری های مشترک با سازمان های مردم نهاد و بعضی از دستگاه های اجرایی (وزارت آموزش و پرورش)
۱۹. حمایت مسئولین عالی رتبه نظام از برنامه های پدافند زیستی
۲۰. بالا بودن نسبی سطح سواد جامعه
۲۱. توسعه یافتگی زیرساخت ها در بسیاری از نقاط کشور (اعم از شبکه های آبرسانی، برق و ...)
۲۲. وجود پوشش گسترده رسانه های جمعی در سطح کشور
۲۳. استفاده موثر از ظرفیت کمیته های بهداشتی منجمله سلامت و امنیت غذا

نقاط ضعف:

۱. نبود برنامه و راهبرد منسجم پدافند زیستی در حوزه حشرات
۲. ضعف در مدیریت و فرماندهی ملی و استانی در مقابله با مهاجمین زیستی
۳. ضعف در بانک جامع اطلاعاتی پدافند زیستی
۴. ضعف درک و فهم مشترک نسبت به تهدیدات زیستی در جامعه
۵. ضعف در آموزش تخصصی پدافند زیستی
۶. ضعف در ساز و کار کنترل مرزی کشور بویژه در مرزهای غیررسمی
۷. ساختار نامناسب و ظرفیت ناکافی (نیروی انسانی و تجهیزات) در شبکه بهداشت و درمان کشور در رابطه با مراقبت و کنترل ناقلین
۸. ضعف اطلاعات و دانش فنی کارکنان ارائه دهنده خدمات در مناطق احتمالاً درگیر
۹. محدودیت دسترسی به خدمات بهداشتی در برخی نقاط کشور به علت پراکندگی جمعیت
۱۰. وابستگی نسبی علمی، فناوریانه، تجهیزاتی و اقلام راهبردی در حوزه سلامت (واکسن، دارو، خون و فرآورده های خونی)
۱۱. کمبود زیرساخت های تخصصی و تجهیزات پیشرفته حشره شناسی بویژه مبارزه بیولوژیک
۱۲. ضعف انسجام محتوایی و هماهنگی مراکز تحقیقاتی میدانی و آزمایشگاهی
۱۳. کمبود انسکتاریوم (آزمایشگاه های پرورش پشه ها) در مناطق پر خطر کشور
۱۴. همکاری ناکافی درون بخشی و فرابخشی
۱۵. همکاری ناکافی بخش خصوصی
۱۶. وجود مرز طولانی (زمینی، دریایی) با کشورهای آلوده منطقه و تردد افراد و تبادل کالا بصورت رسمی و غیررسمی
۱۷. مسافرت های بین المللی به مناطق آلوده و امکان ورود بیمار از این مناطق
۱۸. تبادلات تجاری و بازرگانی با کشورهای آلوده و امکان ورود ناقل
۱۹. وجود شرایط مناسب اقلیمی و زیست محیطی برای زیست ناقل در کشور
۲۰. جمع آوری و مدیریت نامناسب زباله در بعضی مناطق شهری
۲۱. شرایط نامطلوب انبار لاستیک (کارخانه ها، گمرکات و شهرک های صنعتی) و انباشت لاستیک های مستعمل در محیط های شهری و روستایی در بعضی نقاط کشور
۲۲. عدم وجود آب لوله کشی و شرایط نامناسب نگهداری آب در برخی مناطق کشور
۲۳. وضعیت اقتصادی و معیشتی نامناسب عموم مردم در نقاط پرخطر کشور به خصوص نواحی مرزی
۲۴. پایین بودن سطح سواد سلامت در عموم مردم
۲۵. فقدان توافقنامه های منطقه ای و راهبرد مشترک در مدیریت و کنترل مهاجمین زیستی

فرصتها:

۱. بهره گیری از مقررات بهداشتی بین المللی
۲. استفاده موثر از ساز و کار گروه ها و نهادهای بین المللی نظیر WHO
۳. امکان کسب دانش و تجربه در حوزه پدافند زیستی از سایر کشورها
۴. امکان استفاده از ظرفیت های معاهدات، پروتکل ها و کنوانسیون های بین المللی
۵. امکان بهره گیری از دانش تولید فرآورده های زیستی از طریق فناوری های زیستی و نانو و مهندسی ژنتیک
۲۶. دسترسی آسان به اطلاعات بانک ژن جهانی جهت بررسی حشره شناسی، ویروس شناسی و.....

تهدیدها:

- ۱) امکان دستکاری عمدی ناقلین و عوامل بیماری زا توسط دولت های متخاصم و گروه های معاند
- ۲) شیوع سریع بیماری های زیستی
- ۳) بروز طغیان های گسترده تب دانگ و چیکونگونیا در کشورهای همسایه
- ۴) وجود آزمایشگاه های زیستی آمریکا و رژیم صهیونیستی در منطقه
- ۵) وجود راهبردهای خصمانه زیستی آمریکا و رژیم صهیونیستی علیه کشور ایران
- ۶) امکان همکاری برخی کشورها (امارات، عربستان و پاکستان) در حیطة تهاجمات زیستی با آمریکا
- ۷) وجود برخی تجربیات موفق رژیم صهیونیستی در بیوتوریسم
- ۸) وجود راهبردهای تهاجمی زیستی در رژیم صهیونیستی و آمریکا و عربستان علیه کشور
- ۹) گستردگی و تنوع تهدیدات زیستی
- ۱۰) تشدید تحریم های سیاسی، اقتصادی، فناورانه و دانشی در حوزه سلامت
- ۱۱) ضعف در نظام بهداشتی کشورهای همسایه

۳- چشم انداز

با اجرای این سند و با عزم ملی سیاستگزاران کشور، سازمان های اجرایی و مشارکت داوطلبانه و آگاهانه مردم ضمن ایجاد ساختار سازمان یافته، منسجم و ارتقا آمادگی زیرساختی و عملیاتی در برابر سناریوهای تهدیدزای مرتبط؛ از طریق روش ها و فناوری های نوین پیشگیری، شناسایی، تشخیص، درمان در سطح کشور در افق ۵ ساله، استقرار پشه آندس در هیچکدام از استان های غیرآلوده و بروز طغیان های بیماری در استان های آلوده صورت نخواهد گرفت.

رویکردها:

با ارزیابی خطر و رصد و پایش در مبادی ورودی و وضعیت بیماری در جهان اقدامات پیش بینانه در تامین زیرساخت ها انجام شود و همچنین با توسعه بهداشت محیط، بهداشت حرفه ای در تمامی دستگاه ها در جهت پیشگیری از حضور، گسترش مهاجم زیستی و بروز طغیان های بیماری جلوگیری شود. همچنین با استفاده از ظرفیت تمامی دستگاه های لشگری و کشوری برای سلامت جامعه اقدامات پیش کنشگرانه انجام شود. زیر ساخت های اساسی در تمامی حوزه ها برای مقابله بهداشتی در شرایط خاص آماده باشد.

هدف کلان

- کاهش خطر و تهدیدات ناشی از مهاجمین زیستی و مقابله با گسترش مهاجمین زیستی و کنترل پیامدهای بهداشتی و پیشگیری از بیماری های منتقله توسط مهاجمین زیستی

اهداف اختصاصی

- سازماندهی، مدیریت، هدایت و راهبری ظرفیت های کشور و استان در راستای مدیریت تهدیدات مهاجمین زیستی
- رصد و پایش، مراقبت و شناسایی زود هنگام، پیشگیری از ورود و استقرار پشه در مناطقی که تاکنون پشه آندس مهاجم صید نشده است.
- ارزیابی و مدیریت بهداشتی محیط های دارای قابلیت زندگی و رشد پشه آندس
- سازماندهی تیم های عملیاتی کنترل و مبارزه با مهاجمین زیستی
- تقویت شبکه شناسایی و تشخیص زود هنگام بیماری، مدیریت صحیح موارد بیماری و پیشگیری از انتقال محلی بیماری در مناطقی که پشه آندس مهاجم گزارش شده است.
- آمادگی زیرساختی و عملیاتی و پاسخ بهنگام و مؤثر به طغیان ها
- تاب آوری و بازگشت سریع به شرایط قبل از طغیان

تدبیر ((چگونگی اجرا)):

قرارگاه پدافند زیستی کشور با سازماندهی ظرفیت های کشوری برای مقابله با توسعه مهاجمین و ایجاد آمادگی و هماهنگی لازم بین دستگاه های دارای نقش و وظیفه در پدافند زیستی با تقسیم کار در سه وضعیت اقدام می نماید.

الف) وضعیت اول : ناقل (پشه آندس) مهاجم استقرار نیافته است.

ب) وضعیت دوم: استقرار محدود و محلی پشه آندس مهاجم

ج) وضعیت سوم: استقرار گسترده آندس مهاجم بدون/با انتقال محلی

د) وضعیت چهارم: بازگشت به شرایط قبل از وقوع طغیان

مأموریت :

قرارگاه پدافند زیستی استان بر اساس نظام عملیاتی پدافند زیستی کشور مأموریت دارد تا با فعالسازی قرارگاه، بسیج کلیه امکانات، تجهیزات و منابع لشگری و کشوری جهت کنترل و مقابله با بحران زیستی و پیامدهای ناشی از تهدیدات مهاجمین زیستی در سطح استان اقدامات لازم را به انجام رساند.

راهبردها

- تقویت همکاری های درون و فرا بخشی از طریق جلب حمایت و تعهد سیاسی استانی، لشگری و سازمان های مردم نهاد و جلب حمایت های درون بخشی و فرابخشی
- توانمند سازی و ارتقا ظرفیت فعالیتهای مراقبت و کنترل ناقل از طریق ایجاد نظام مراقبت تلفیقی حشره شناسی و بیماری در انسان
- حمایت و هدایت تحقیقات پایه و کاربردی و نوآوری با توجه به نوپدید بودن بیماری و عامل انتقال آن از طریق انجام تحقیقات هدفمند و عملیاتی در کلیه ابعاد (حشره ناقل، ویروس بیماریزا، اثرات بیماری در انسان، روشهای کنترلی و مداخله ای، سموم مورد مصرف، درس آموخته ها و تجربیات علمی و عملی دنیا، آزمایشگاه تشخیصی حشره شناسی و آزمایشگاه تشخیص انسانی، مدیریت بالینی موارد بیماری و ...)
- افزایش آگاهی و جلب مشارکت جامعه از طریق مدیریت ارتباطات خطر، تدوین و اجرای برنامه های آموزشی مبتنی بر مشارکت جامعه و ایجاد نگرش اجتماعی در خصوص رفتارهای سالم
- تقویت سیستم های تشخیص سریع، هشدار و مدیریت بیماری از طریق ارتقای سطح آگاهی پرسنل بهداشتی درمانی و پزشکان بخش عمومی، دولتی و خصوصی
- مدیریت منابع انسانی، تدارکات و زنجیره تامین با بررسی و ارزیابی وضعیت موجود و محاسبه نیازهای عملیاتی در کلیه جنبه های آن در راستای پیشگیری، مراقبت و کنترل و تأمین کمبودها
- ارتقا تاب آوری، بازتوانی و بازگشت به شرایط عادی بعد از طغیان از طریق ارتقا ظرفیت و آمادگی کلیه دستگاههای لشگری، کشوری و نهادهای مردمی در تمام ابعاد
- نظارت و ارزیابی مداخلات با استفاده از ابزارهای نظارتی و بکارگیری شاخص های فنی، دقیق و هدفمند تضمین کننده دستیابی هرچه بیشتر به اهداف از پیش تعیین شده

دستور به دستگاه ها:

اعضا: سازمان پدافند غیرعامل، وزارت کشور، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، وزارت جهاد کشاورزی، سازمان حفاظت محیط زیست، وزارت راه و شهرسازی، وزارت نیرو، ستاد کل نیروهای مسلح (شورای دفاع زیستی)، آجا، سپاه، فراجا، بسیج، وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح، سازمان صداوسیما جمهوری اسلامی ایران، وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات، وزارت امور خارجه، وزارت اطلاعات، سازمان اطلاعات سپاه، وزارت صنعت، معدن و تجارت و هلال احمر

وزارت کشور (ریاست کمیته قرارگاه ملی پدافند زیستی)
سازمان پدافند غیر عامل (جانشین قرارگاه ملی پدافند زیستی)
وزارت بهداشت (دبیر کمیته قرارگاه ملی پدافند زیستی)

۱) وزارت کشور موظف است:

با راهبری، حمایت و پشتیبانی از پیاده سازی نظام عملیاتی پدافند زیستی کشور و آئین نامه اجرایی مرزبانی زیستی ابلاغی به شرح ذیل اقدام نماید:

- نسبت به فرماندهی، هدایت، راهبری قرارگاه های زیستی استان ها اقدام نمایند.
- با راه اندازی قرارگاه های زیستی ملی، منطقه ای و استانی، فرماندهی، نظارت و کنترل کارگروه ها برای مقابله با تهدیدات مهاجمین زیستی اقدام نمایند.
- نظارت و کنترل عملکرد قرارگاه های زیستی استان ها، اجرای برنامه های اجرایی، فرهنگ سازی و آموزش برای مقابله با تهدیدات مهاجمین زیستی اقدام نمایند.
- نسبت به شناسایی نقاط ضعف و آسیب پذیری های حوزه های زیستی کشور با همکاری و تعامل دستگاه های مربوطه اقدام نمایند.
- نسبت به انجام پشتیبانی منابع مالی، انسانی، زیرساختی و تجهیزاتی از قرارگاه های زیستی استانی اقدام نمایند.
- نسبت به تهیه و ابلاغ دستورالعمل ها و طرح های مقابله با تهدیدات محتمل اقدام نمایند.
- نسبت به تقویت زیر ساخت ها و فرایندهای مرتبط با مرزبانی زیستی کشور در راستای شناسایی بهنگام و کنترل ناقل آندس و بیماریهای منتقله توسط آن اقدام نمایند.

۲) وزارت بهداشت و درمان آموزش پزشکی موظف است:

- تشدید مراقبت های مرزبانی زیستی و اقدامات تشخیصی، کنترلی و بهداشتی در مرزهای کشوری و بین استانی
- ارتقای سطح دانش و مهارت پرسنل بهداشتی درمانی و پزشکان بخش دولتی و خصوصی در زمینه کنترل آندس و مراقبت بیماری های ناشی از آن
- مشارکت در ارتقای سطح آگاهی و جلب مشارکت مردمی در زمینه کنترل آندس و مراقبت بیماری های ناشی از آن
- جلب حمایت های درون بخشی و فرابخشی در زمینه کنترل آندس و مراقبت بیماری های ناشی از آن
- ارتقای اقدامات تلفیقی مراقبت های انسانی و حشره شناسی و اقدامات کنترل ناقلین
- تشکیل کمیته علمی مدیریت مهاجمین زیستی با استفاده از ظرفیت های کشوری
- حمایت و ارتقا تحقیقات کاربردی در زمینه کنترل آندس و مراقبت بیماری های ناشی از آن
- پایش و ارزشیابی در زمینه کنترل آندس و مراقبت بیماری های ناشی از آن
- پیش بینی ساختارهای لازم در جهت بستری و ارائه خدمات تشخیصی و درمانی
- ظرفیت سازی و تقویت تاب آوری حوزه درمان

- تهیه و تدوین دستورالعمل‌ها و راهنماهای آموزشی، اجرایی، نظارتی
- سازماندهی، حمایت و هدایت تحقیقات پایه و کاربردی
- پیش‌بینی و تامین تجهیزات و اقلام استراتژیک بهداشتی، تشخیصی و درمانی

۳) وزارت جهاد کشاورزی موظف است:

- بعنوان رئیس کارگروه رصد و پایش، تشخیص، بهداشت و درمان و قرنطینه حوزه دام و کشاورزی، نسبت به تشکیل کارگروه، هدایت و راهبری فعالیت‌ها اقدام نماید.
- آموزش کارکنان، مدیران و مسئولین
- تامین تجهیزات موردنیاز عملیات تخصصی
- پیش‌بینی محدودسازی و قرنطینه بهداشتی دامی و نباتی، زیرساخت‌ها و فضاها لازم و برنامه عملیاتی،
- تشدید مراقبت‌های مرزبانی زیستی دامی و نباتی و اقدامات تشخیصی کنترلی بهداشتی در مرزهای کشوری و بین‌استانی
- اجرای مصوبات عملیاتی قرارگاه ملی در راستای وظایف محوله
- همکاری در زمینه تامین سموم و ابزار کنترل ناقل و پروژه‌های تحقیقاتی مرتبط
- جلب مشارکت اتحادیه‌های صیادی در مراقبت بهینه ناقل در بنادر

۴) دستگاه قضایی موظف است:

- الف- نظارت بر صحت اجرای مصوبات عملیاتی قرارگاه ملی در راستای وظایف محوله هر دستگاه
- ب- پیش‌بینی برخورد لازم با مستنکفین و متخلفین از دستورات قرارگاه ملی

۵) وزارت راه و شهرسازی موظف است:

- ارتقا سطح آمادگی نیروهای اجرایی- عملیاتی
- همکاری در زمینه مرزبانی زیستی در مبادی ورودی داخلی و بین‌المللی
- همکاری تامین زیرساخت جهت انجام مراقبت انسانی و حشره‌شناسی در پایانه‌های مرزی و بنادر و فرودگاه‌های کشور
- تدوین استاندارد و الزامات مربوط به مسکن و شهرسازی در راستای مدیریت محیط جهت کاهش خطر گسترش ناقلین مهاجم زیستی
- همکاری جهت سازماندهی شبکه رصد پایش و تشخیص تحولات هواشناسی و اقلیمی
- - پیش‌بینی زیرساخت‌های لازم و ارتقاء آمادگی‌های عملیاتی جاده‌ای در مناطق دارای پتانسیل تهدید مهاجمین زیستی
- - نسبت به امن‌سازی راه‌های مواصلاتی به مراکز جمعیتی در مناطق دارای پتانسیل تهدید مهاجمین زیستی

۶) سازمان بسیج مستضعفین موظف است:

- ارتقا سطح آمادگی نیروهای عملیاتی گردان های پدافند زیستی
- مشارکت در اجرای فعالیت های مردم یاری در مرحله آمادگی و عملیات
- مشارکت در اجرای پویش های مردم محور
- استفاده از زیرساخت های بسیج محلات جهت آموزش، فرهنگ سازی و مداخلات اجرایی محله محور

۷) جمعیت هلال احمر جمهوری اسلامی ایران موظف است:

- سازماندهی، آموزش، تجهیز، مهارت افزایی، تمرین و رزمایش تخصصی نیروهای داوطلب و بسیج منابع انسانی ماهر پدافند زیستی در قالب نیروهای احتیاط و ذخیره عملیاتی پدافند زیستی برای کمک به مقابله و پاسخ به مخاطرات و مدیریت تهدیدات ناقلین مهاجم زیستی
- تامین ذخایر راهبردی، ملی و منطقه ای تجهیزات و اقلام امدادی پدافند زیستی برابر سیاست های قرارگاه پدافند زیستی
- سازماندهی زیرساخت ها و برنامه عملیاتی و اقدامات پیشگیرانه بهداشتی و امدادی در برابر تهدیدات زیستی و همه گیری های ملی
- گسترش دیپلماسی پدافند زیستی در تعامل با صلیب سرخ جهانی و سازماندهی کمک کشورهای خارجی با به کارگیری حداکثری از ارتباطات بین المللی در برابر تهدیدات زیستی و جذب کمک های بین المللی

۸) سازمان حفاظت محیط زیست موظف است:

- توانمند سازی و ارتقا سطح دانش و عملکرد نیروهای اجرایی - عملیاتی
- همکاری در راستای مدیریت محیطی و پسماند و کاهش خطر گسترش ناقلین مهاجم زیستی
- مشارکت در طرحهای پژوهشی

۹) وزارت نیرو موظف است:

- توانمند سازی و ارتقا سطح دانش و عملکرد نیروهای اجرایی - عملیاتی
- ارتقاء نظام دیده بانی و مراقبت حشره شناسی و پاسخ سریع در اقدامات مراقبتی و کنترلی
- پیگیری جهت تامین آب شرب پایدار بویژه برای مناطق مرزی و مناطق کم آب حاشیه شهرهای جنوب کشور جهت جلوگیری از نگهداری آب در ظروف و مخازن عمدتاً غیر استاندارد و سرباز آب شرب توسط مردم در این مناطق
- پاسخ سریع در ترمیم شبکه های آبرسانی فرسوده بویژه در مناطق پرخطر جهت جلوگیری از ایجاد زیستگاههای لاروی

۱۰) وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح موظف است

- تولید تجهیزات تخصصی در حوزه مدیریت ناقلین مهاجم زیستی
- همکاری در اقدامات کنترلی در سطح مناطق آلوده
- همکاری در تشخیص و درمان بیماریهای منتقله توسط ناقلین مهاجمین زیستی
- همکاری در آموزش های تخصصی و پژوهش های پایه و کاربردی
- همکاری در انجام مراقبت حشره شناسی در مناطق تحت پوشش نیروهای نظامی و انتظامی
- همکاری در تسهیل خرید و واردات اقلام کنترل ناقلین

۱۱) ارتش جمهوری اسلامی، نیروی انتظامی و سپاه پاسداران انقلاب اسلامی موظف است:

- توانمند سازی و ارتقا سطح دانش و عملکرد نیروهای اجرایی- عملیاتی
- همکاری در انجام مراقبت حشره شناسی در مناطق تحت پوشش نیروهای نظامی و انتظامی
- همکاری در زمینه مرزبانی زیستی در مبادی ورودی داخلی و بین المللی
- همکاری در تشخیص و درمان بیماریهای منتقله توسط ناقلین مهاجمین زیستی
- همکاری در جهت تامین زیرساخت و منابع، امکانات تشخیصی-درمانی و کنترلی در مدیریت طغیان های بیماریهای منتقله توسط ناقلین مهاجمین زیستی
- همکاری در آموزش های تخصصی و پژوهش های پایه و کاربردی
- تامین امنیت عمومی جامعه در طغیان های بیماریهای منتقله توسط ناقلین مهاجمین زیستی

۱۲) سازمان صداوسیما ج.ا.ا. موظف است:

- توانمند سازی و ارتقا سطح دانش و عملکرد نیروهای اجرایی- عملیاتی
- هدایت و راهبری اطلاع رسانی، آگاهی بخشی و آرامش بخشی به موقع و مناسب و اعتمادسازی عمومی
- مشارکت با وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و واحدهای تابعه در راستای آموزش و اطلاع رسانی اصولی به جامعه

۱۳) وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات موظف است:

- آماده سازی زیرساخت ها و توسعه قابلیت های عملیاتی در مراقبت و کنترل در مرحله آمادگی و عملیاتی
- مدیریت هوشمند تردها و تبادلات براساس قابلیت های فضای سایبری با همکاری سایر دستگاه های اجرایی

۱۴) وزارت امور خارجه موظف است:

- صیانت از منافع و سرمایه های کشور با طرح دعوی قانونی علیه متجاوزان زیستی به کشور در مجامع بین المللی و دفاع حقوقی از منافع ملی در برابر تهدیدات ناشی از ناقلین مهاجمین زیستی.

- رایزنی های بین المللی در راستای جلب حمایت های مالی بین المللی
- تقویت همکاریهای بین المللی در راستای مراقبت و کنترل بیماریهای منتقله از مهاجمین زیستی

۱۵) وزارت اطلاعات و سازمان اطلاعات سپاه موظفند

- با رصد و پایش و تشخیص و هشدار تهدیدات زیستی نسبت به تعیین منشاء تهدیدات زیستی، عمدی و یا غیرعمدی بودن آنها و سایر زمینه‌های اطلاعاتی موردنیاز اقدام نمایند.
- همکاری در شورای نظارت و پایش عملکرد دستگاهها

۱۶) وزارت صنعت، معدن و تجارت موظف است:

- توانمند سازی و ارتقا سطح دانش و عملکرد نیروهای اجرایی - عملیاتی
- حفظ پایداری زنجیره لجستیک، تامین کالای اساسی پدافند زیستی و ایجاد ذخائر مطمئن و آماده بوده و نسبت به حمایت و پشتیبانی از صنایع بومی پدافند زیستی و حوزه‌های مرتبط با آن اقدام کند.
- تدوین دستورالعمل و استاندارد و الزام در راستای پیشگیری از ورود و گسترش ناقل مهاجمین زیستی

۱۷) وزارت امور اقتصادی و دارایی، گمرک جمهوری اسلامی ایران موظف است:

- تدوین دستورالعمل و استاندارد و الزام در راستای پیشگیری از ورود، کاهش خطر گسترش ناقل مهاجمین زیستی
- اجرای الزامات و استانداردهای پیشگیری از ورود و گسترش ناقل مهاجمین زیستی

۱۸) مناطق آزاد تجاری - صنعتی ویژه اقتصادی موظف است:

- همکاری در جهت تامین زیرساخت و منابع، امکانات تشخیصی - درمانی و کنترلی در مدیریت طغیان های بیماریهای منتقله توسط ناقلین مهاجمین زیستی
- توانمند سازی و ارتقا سطح دانش و عملکرد نیروهای اجرایی - عملیاتی

۱۹) سازمان ملی استاندارد کشور موظف است:

- توانمند سازی و ارتقا سطح دانش و عملکرد نیروهای اجرایی - عملیاتی
- تدوین، تعیین، بروزرسانی و نشر استانداردهای ملی در راستای مدیریت ناقلین مهاجم زیستی

۲۰) سازمان اداری و استخدامی کشور موظف است:

- ایجاد ردیف استخدامی پست مورد نیاز در مدیریت برنامه

۲۱) سازمان مدیریت برنامه و بودجه کشور موظف است:

- بررسی، جمع بندی و برآورد ملی بودجه مورد نیاز
- ایجاد ردیف ویژه اعتباری در قانون بودجه

۲۲) سازمان بازرسی کشور موظف است:

- نظارت، پایش و ارزشیابی عملکرد دستگاههای اجرایی
- ارسال گزارشات عملکرد دستگاهها به قرار گاه ملی پدافند زیستی

۲۳) سازمان پدافند غیر عامل موظف است:

- تشکیل قرارگاه ملی آندس
- راهبری، هدایت و هم افزایی در راستای مدیریت ناقلین مهاجم زیستی
- حمایت از تحقیقات کاربردی در راستای کنترل ناقل
- نظارت بر حسن اجرای سند ملی
- همکاری در برنامه ریزی و اجرای دوره های آموزشی-مهارتی

۲۴) کلیه دستگاههای اجرایی موظفند:

- الف- متناسب با سناریوهای مختلف تهدیدات زیستی نسبت به توسعه زیرساختهای لازم و ارتقاء آمادگیها در تمام ابعاد ماموریتی خود اقدام نموده (طرح خودحفاظتی) و راهبردهای این نظام عملیاتی را اجرایی کنند.
- ب- آموزش و توجیه مدیران، کارشناسان و کارکنان زیرمجموعه در خصوص وظایف خود در ساختار قرارگاه عملیاتی پدافند زیستی اقدام کنند.
- ج- برنامه ریزی ملی، منطقه ای و استانی، تدوین ضوابط و مقررات فنی، دستورالعملها و آئین نامه های مورد نیاز در اجرای راهبردهای قرارگاه عملیاتی پدافند زیستی را پیش بینی و پیاده سازی کنند.
- د- رعایت مصوبات قرارگاه پدافند زیستی در صورت نیاز، امکانات و تجهیزات خود را در اختیار تیمهای عملیاتی پدافند زیستی قرار دهند.

۲۵) نهادهای عمومی غیردولتی موظف به ارائه خدمات و امکانات موجود خواهند بود؛ هزینه خدمات و امکانات ارائه شده توسط این مراکز، طبق تعرفه های قانونی و در صورت عدم وجود براساس عرف از سوی دستگاه سفارش دهنده پرداخت می شود.

ماموریت های قرارگاه عملیاتی ملی:

- ۱- تشکیل قرارگاه پدافند زیستی ملی/منطقه ای با مسئولیت عالی ترین مقام اجرایی کشور
- ۲- تهیه راهبردهای عملیاتی مقابله با مهاجمین زیستی بر اساس نظام عملیاتی پدافند زیستی

- ۳- تهیه و تدوین برنامه های عملیاتی کوتاه مدت یکساله و میان مدت سه ساله جهت کنترل و مدیریت مهاجمین زیستی
- ۴- راهبری، هدایت، سازماندهی ظرفیت دستگاههای کشوری، لشگری و سازمان های مردم نهاد
- ۵- ایجاد هماهنگی ، یکپارچگی و تقسیم کار منطقه ای و استانی در برابر مهاجمین زیستی
- ۶- مستند سازی مقابله با تهدیدات
- ۷- برآورد منابع مورد نیاز بر مبنای نیازسنجی انجام شده از دستگاه ها و پیگیری تامین منابع از مراجع ذیربط

ساختار و سازمان قرارگاه عملیاتی

قرارگاه ملی عملیاتی پدافند زیستی تحت فرماندهی وزارت کشور دارای ساختار زیر خواهد بود.

